

Douane
Ministerie van Financiën

Sectordocument internationale groothandel in vlees

Samenwerking AMLC en Douane

Juli 2023

Inleiding

Het Anti Money Laundering Centre (AMLC) en de Nederlandse Douane zijn per 1 januari 2023 een samenwerking gestart waarbij in het kader van Trade Based Money Laundering (TBML) gezamenlijk vier sectoren worden onderzocht.

In het tweede kwartaal van 2023 is de vleeshandel onderzocht. Onderzoek in AMLC data, Douane data en open source informatie leverde veel inzichten op. Om de branche echt te leren kennen, is een themadag voor de toezichthouders georganiseerd. Tevens is informatie ingewonnen bij private partijen die betrokken zijn bij de im- en export van vlees.

Zodoende wordt gezamenlijk invulling gegeven aan het begrip 'Know Your Sector', waarmee in kaart wordt gebracht hoe goederen- en geldstromen lopen en wat sectorspecifieke gebruiken zijn. Met deze kennis kan op zoek worden gegaan naar deviaties in zowel de goederen- als de geldstroom, kunnen signalen beter worden geduid en wordt bekeken welke barrières eventueel kunnen worden opgeworpen om de sector weerbaarder te maken tegen misbruik.

Het doel van dit document is de opgedane kennis te delen met analisten, opsporing, toezichthouders en overige geïnteresseerden.

Over de Nederlandse vleeshandel

Belangrijk om te weten is dat Nederland wereldwijd een leidende rol heeft in de sector. Zo wordt er jaarlijks voor miljarden aan vlees geëxporteerd over de gehele wereld. Omgekeerd vindt veel import plaats waarbij Nederland ook een leidende rol heeft als doorvoerland. Verder in deze factsheet wordt de im- en export via Nederland in cijfers weergegeven (bron: Douane).

De Nederlandse vleessector is goed georganiseerd in brancheverenigingen die de belangen van de sector behartigen in binnen- en buitenland. Een voorbeeld daarvan is de Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV) waar de grootste vleesondernemingen bij zijn aangesloten. Wat de sector belangrijk vindt lees je op [de website](#) van de organisatie.

Er gaat desondanks genoeg mis in de vleessector. De opsporingsdienst van de NVWA heeft diverse onderzoeken verricht en publiceert rapporten op [haar website](#), waaronder het fraudebeeld pluimveeketen. Binnenkort verschijnt een soortgelijk rapport met betrekking tot rood vlees. Ook heeft het Wetenschappelijk- en Documentatiecentrum van het toenmalige Ministerie van Justitie en Veiligheid een onderzoek verricht naar voedselcriminaliteit (2014). Uitkomsten van dit onderzoek laten zien dat de vleessector moeite heeft om 'zichzelf te reguleren'. Samengevat stelt het rapport vast dat 'met name verwisseling van diersoort, toepassing van afvalvlees, aanwezigheid van meel en productvreemde eiwitten, onjuiste geografische herkomst en onjuiste productiewijze voorkomen', ook wel als food-laundering aangeduid. Zou de sector ook gevoelig zijn voor money laundering? Het rapport is [hier](#) te vinden.

Wat maakt de sector kwetsbaar?

- ❑ In de Nederlandse vleessector kan Imago- en financiële schade ontstaan door de verkoop van vlees van mindere kwaliteit in het buitenland (food laundering).
- ❑ Het vervalsen van veterinaire certificaten en kwaliteitskeurmerken ondermijnt het vertrouwen in de sector.
- ❑ Het omzeilen van tarieven bij de import van vlees uit niet EU-landen zorgt voor oneerlijke concurrentie binnen de Nederlandse vleessector.
- ❑ De EU-wetgeving beperkt de controles en keuringen tot de buitengrenzen van de EU. Na binnenkomst zijn er geen keuringen meer.
- ❑ Omdat het om bederfelijke goederen gaat, is sprake van snelle handel. Dat kan leiden tot een verlaagde Trade Due Diligence tussen handelaren onderling.
- ❑ Internationalisering van de keten met vele tussenschakels zorgt voor minder transparantie in de sector.

Wat maakt de sector weerbaar?

- ❑ Hoge kwaliteitsstandaarden en goede reputatie van de sector en Nederland als handelsland in het buitenland.
- ❑ De vleesindustrie is verenigd in diverse brancheverenigingen.
- ❑ Specialisatie, diversiteit en het innovatievermogen van bedrijven in de sector zorgen voor een goede concurrentiepositie.
- ❑ De aanwezigheid van relatief veel familiebedrijven in de sector zorgt voor goede overdracht van kennis en expertise.

Ongebruikelijke transacties

Meldingsplicht ongebruikelijke transacties

Kopers en verkopers van goederen zijn in geval van contante betaling van € 10.000 of meer volgens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) verplicht ongebruikelijke transacties te melden. Deze transacties worden gemeld bij FIU-Nederland.

Importeurs en exporteurs vallen onder de meldersgroep 'Kopers en verkopers van goederen'. Voor meer informatie wordt verwezen naar de [website](#) van FIU Nederland.

Na onderzoek kan de FIU een gemelde ongebruikelijke transactie verdacht verklaren. We spreken dan van een 'verdachte transactie' (VT). Verdachte transacties worden o.a. door het AMLC nader onderzocht in het kader van haar taakstelling.

Fraude en misstanden melden

Bij de handel in vlees kunnen misstanden voorkomen. Zo worden er met enige regelmaat [verdovende middelen aangetroffen in containers met vlees](#). Handelaren die een vermoeden hebben van fraude en/of overige misstanden kunnen dit melden bij diverse instanties. Hieronder vindt u een overzicht.

FIOD

Bij een vermoeden van financieel en/of fiscaal gerelateerde fraude kunt u een melding doen op de [website](#) van de FIOD.

Liever anoniem een melding doen? Neem daarvoor contact op met het Team Criminele Inlichtingen (TCI) van de FIOD. Je leest [hier](#) meer over de werkwijze van het TCI.

NVWA

Indien de voedselveiligheid in gevaar is of het dierenwelzijn in het geding is, kunt u hiervan een melding maken bij de NVWA. Melden kan via de [website](#). Daar is tevens terug te vinden voor welke onderwerpen u nog meer terecht kunt bij de NVWA.

Douane

U kunt fraude m.b.t. douanezaken melden via de [website](#) van de FIOD.

Meld Misdaad Anoniem

Wilt u anoniem een melding doorgeven? Dat kan eenvoudig via Meld Misdaad Anoniem. U kunt een melding telefonisch doorgeven via 0800-7000 of via de [website](#).

Uitkomsten onderzoek VT's

Het onderzoek heeft zich gericht op 239 VT's in de groothandel in vlees en vleeswaren en in wild- en gevogelte (niet levend) (SBI-code 4632). Daarin viel het volgende op:

- VT's in de vleessector hebben vaak betrekking op Nederlandse exporteurs die betalingen ontvangen van banken die gebruikt worden in laundromats. Daarnaast hebben de melders (voor het merendeel banken) vooral binnenlandse transacties gemeld (NL-NL) waarbij 'contante storting' en 'klant niet transparant' het vaakst wordt genoemd als reden voor de melding.
- De grootste Nederlandse im- en exporteurs van vlees zijn nauwelijks vertegenwoordigd in de VT's. Het zijn vooral bedrijven uit het MKB die gemeld worden. Daarvan is een aanzienlijk deel na een kort bestaan uitgeschreven uit het handelsregister.
- Het valt op dat bij een aantal nog bestaande bedrijven de daadwerkelijke activiteiten niet meer gericht zijn op het verhandelen van vlees hoewel ze nog steeds als zodanig geregistreerd staan in de KvK. De im- en export van fruit komt een paar keer voor maar ook beheer van onroerend goed.
- Er wordt regelmatig 'bad press' toegevoegd aan de melding. Het gaat naast veterinaire misstanden soms ook om criminele activiteiten (o.a. witwassen, fiscale fraude, verdovende middelen).

Wat is Trade Based Money Laundering?

TBML is het gebruiken dan wel opzetten van internationale handelsstructuren om geld wit te wassen. Het gaat hierbij niet om eenmalige transacties maar om professionele witwassers die middels goed georganiseerde constructies miljoenen witwassen. Om te kunnen spreken van TBML, dient volgens de FATF in ieder geval aan onderstaande voorwaarden te worden voldaan:

- Er moet sprake zijn van criminele winsten/waarde;
- Er moet sprake zijn van een oogmerk op het verplaatsen van deze waarde door middel van producten die verhandeld worden;
- Deze verplaatsing moet een legitimatie tot gevolg hebben. Het criminele geld moet een ogenschijnlijk witte 'status' krijgen.

Bij veel verschijningsvormen van TBML is sprake is van een vorm van documentfraude;

- Over- en onderfactureren
- Over- en onderverschepen
- Phantom shipping (d.w.z. niets verschepen maar wel factureren)
- Meervoudig factureren
- Onjuiste omschrijving goed/dienst

Echter de laatste jaren wordt in Nederland ook een minder complexe vorm van TBML zonder documentfraude waargenomen waarbij van crimineel verdiend geld voor een marktconforme prijs goederen worden aangeschaft in de juiste hoeveelheid en kwaliteit. Deze goederen worden vervolgens geëxporteerd en weer verkocht. Zie voor meer informatie de website van het AMLC.

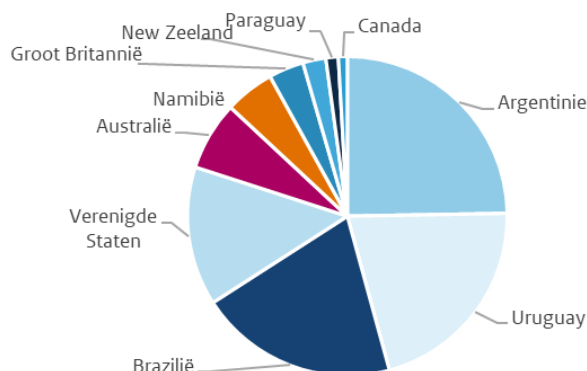

Import van vlees in Nederland (cijfers)

Invoer Rundvlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 1.090 miljoen aan rundvlees via Nederland ingevoerd met een nettogewicht van 94 miljoen kilogram.
- De prijzen bij invoer variëren van €0,17 tot € 3.340,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij invoer is € 76.600.

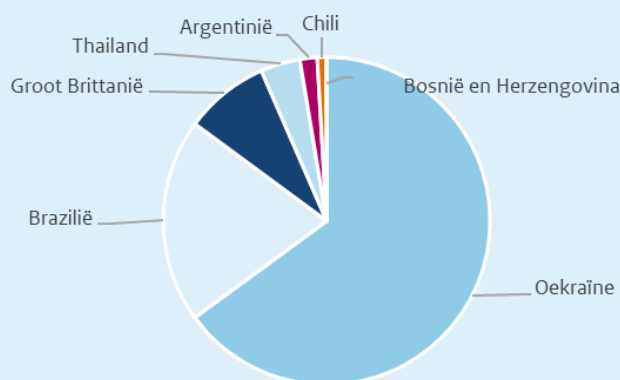
Verdeling naar invoer in waarde Rundvlees jan 2022 – mrt 2023

Invoer Pluimveevlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 438 miljoen aan pluimveevlees via Nederland ingevoerd met een nettogewicht van 218 miljoen kilogram.
- De prijzen bij invoer variëren van €0,01 tot € 77,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij invoer is € 27.760.

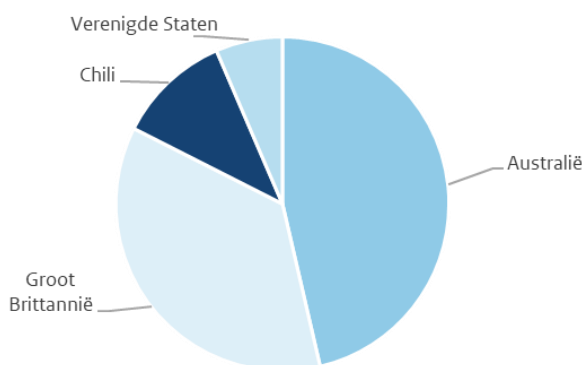
Verdeling naar invoer in waarde Pluimveevlees jan 2022 – mrt 2023

Invoer Varkensvlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 12 miljoen aan varkensvlees via Nederland ingevoerd met een nettogewicht van 3 miljoen kilogram.
- De prijzen bij invoer variëren van € 0,13 tot € 205,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij invoer is € 22.450.

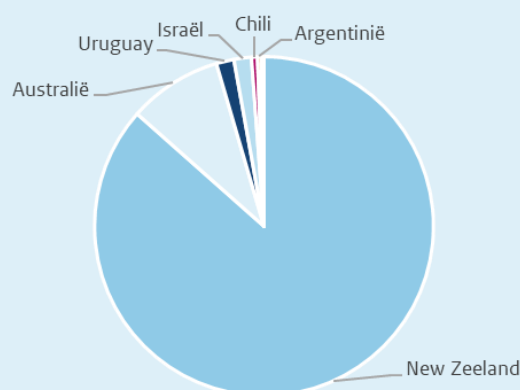
Verdeling naar invoer in waarde Varkensvlees jan 2022 - mrt2023

Invoer Schapenvlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 384 miljoen aan schapenvlees via Nederland ingevoerd met een nettogewicht van 34 miljoen kilogram.
- De prijzen bij invoer variëren van €0,30 tot € 220,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij invoer is € 70.630

Verdeling naar invoer in waarde Schapenvlees jan 2022 – mrt 2023

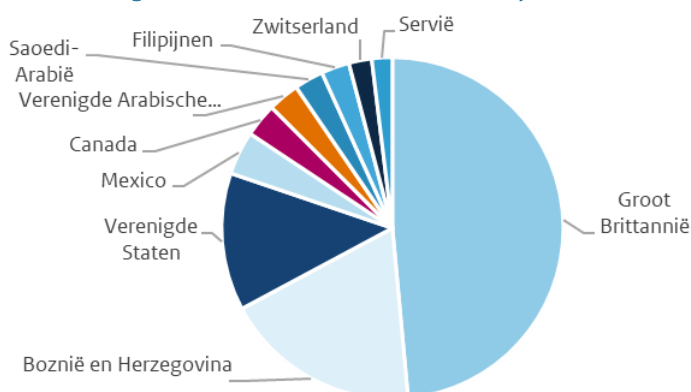

Export van vlees in Nederland (cijfers)

Uitvoer Rundvlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 345 miljoen aan rundvlees via Nederland uitgevoerd met een nettogewicht van 57 miljoen kilogram.
- De prijzen bij uitvoer variëren van €0,004 tot € 5.900,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij uitvoer is € 18.560.

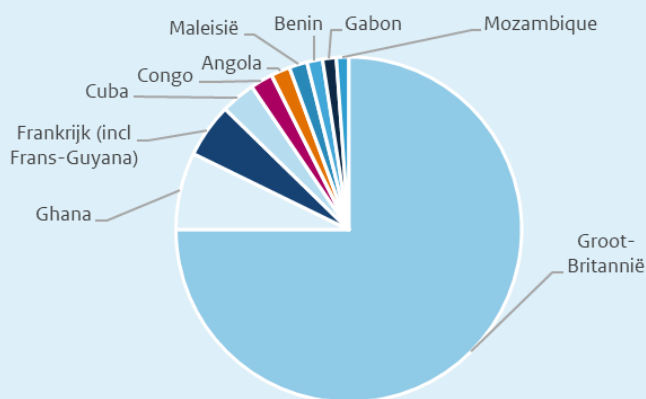
Verdeling naar uitvoer in waarde Rundvlees jan 2022 - mrt2023

Uitvoer Pluimveevlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 1.348 miljoen aan pluimveevlees via Nederland uitgevoerd met een nettogewicht van 597 miljoen kilogram.
- De prijzen bij uitvoer variëren van €0,00004 tot € 424,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij invoer is € 15.884.

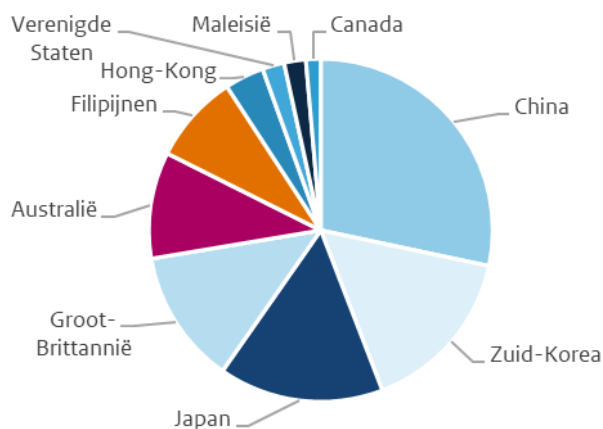
Verdeling naar uitvoer in waarde Pluimveevlees jan 2022 – mrt 2023

Uitvoer Varkensvlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 1.702 miljoen aan varkensvlees via Nederland uitgevoerd met een nettogewicht van 546 miljoen kilogram.
- De prijzen bij uitvoer variëren van € 250 tot € 2.598.214 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij uitvoer is € 59.331.

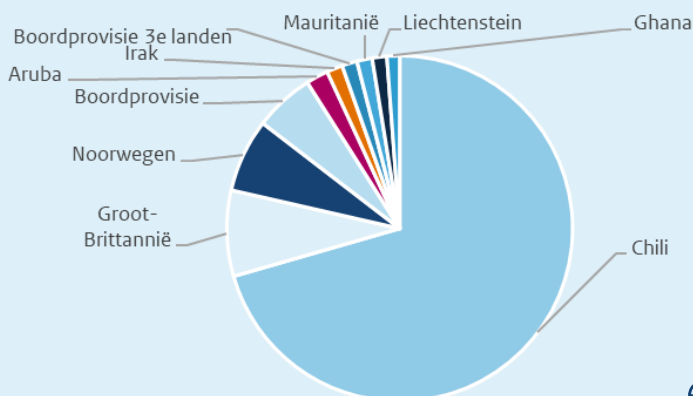
Verdeling naar uitvoer in waarde Varkensvlees jan 2022 - mrt2023

Uitvoer Schapenvlees jan 2022-mrt 2023

- In deze periode is voor € 384 miljoen aan schapenvlees via Nederland uitgevoerd met een nettogewicht van 34 miljoen kilogram.
- De prijzen bij uitvoer variëren van €0,30 tot € 220,00 per kg.
- De gemiddelde aangegeven waarde per zending bij uitvoer is € 19.883.

Verdeling naar uitvoer in waarde Schapenvlees jan 2022 – mrt 2023

Toezicht op handel van vlees in Nederland

Het toezicht op de im- en export van vlees is vooral gericht op het wegnemen van gezondheidsrisico's voor mens en dier. Er is in de regel meer toezicht bij import dan bij export. Het toezicht aan de EU-grens vindt in Nederland plaats door de NVWA in samenwerking met de Douane. Zowel nationale als Europese wet- en regelgeving is van toepassing.

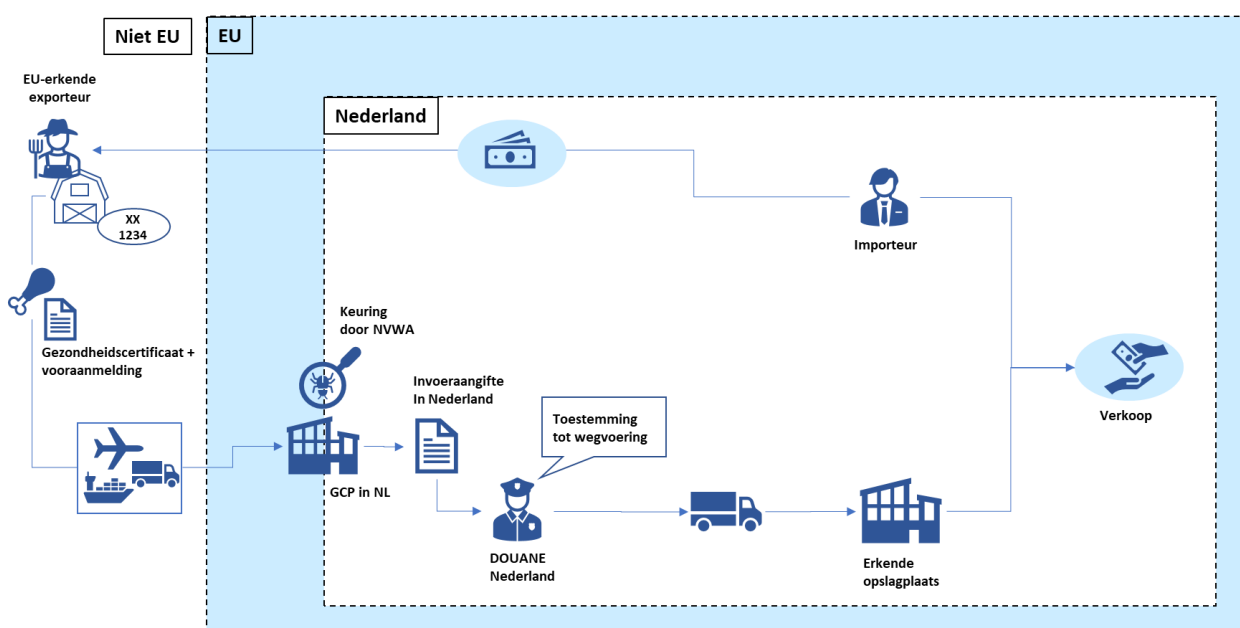
Wie vlees exporteert naar de EU moet een EU-erkende exporteur zijn met een unieke erkenningsnummer. Het erkenningsnummer bestaat uit een ovaal met daarin de 2-letterige landcode van de exporteur en 4 cijfers (XX1234). Het erkenningsnummer moet worden aangebracht op de documenten en de verpakking van het vlees dan wel direct op het vlees als er geen verpakking is.

Vlees moet bij import altijd langs een EU-conforme grenscontrolepost (GCP) t.b.v. keuring. Een GCP dient gelegen te zijn in de onmiddellijke nabijheid van de eerste plaats van binnenkomst in de EU. Vooraanmelding is verplicht zodat de NVWA kan besluiten of er slechts een documenten- dan wel een fysieke keuring zal plaatsvinden in de GCP.

Na keuring door de NVWA en vrijgave door de Douane wordt het vlees vervoerd naar een erkende opslagplaats. De opslag van vlees in een erkende opslagplaats is verplicht in alle schakels van de aanleverketen.

Meer informatie over het toezicht op de import van vlees in Nederland en de EU is te vinden op de [website](#) van de NVWA. Schematisch ziet het er als volgt uit:

VERVOER RECHTSTREEKS NAAR NEDERLAND

VERVOER LANGS EERSTE PLAATS VAN BINNENKOMST EU

